

V. ČLOVĚK A SPOLEČNOST

Charakteristika vzdělávací oblasti

Tato vzdělávací oblast je zaměřena na průběh socializace člověka v jeho historických, politických a kulturních kontextech. Vzdělávání vychází z poznávání nejbližšího okolí a bezprostředních mezilidských vztahů a postupně přechází k poznávání stále širších společenských souvislostí, dějů, vztahů a institucí, které přerůstají hranice České republiky i hranice konkrétního lidského života. Tohoto širšího chápání lidských společenství ve světě je dosahováno prostřednictvím hlubšího poznání dějin vlastního národa v kontextu s evropským a světovým vývojem a myšlením. Výběr učiva je proveden s ohledem na žáka tak, aby získal celistvý pohled na historické události a jejich význam pro současnost.

Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vědomí příslušnosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována, včetně kolektivní obrany. Důležitou součástí vzdělávání v dané vzdělávací oblasti je prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv, k rovnosti mužů a žen a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot. Tato vzdělávací oblast přispívá také k rozvoji finanční gramotnosti a k osvojení pravidel chování při běžných rizikových situacích i při mimořádných událostech.

Pochopení historických souvislostí, vývoje světa a nejrůznějších kultur a filozofických směrů je nezbytnou podmínkou k tomu, aby každý žák a člověk porozuměl chování a jednání lidí i sebe samého v různých mezilidských situacích a rozuměl jejich začlenění do národních i mezinárodních souvislostí. Dobré porozumění těmto jevům může žákům pomoci vytvořit si povědomí o společnosti, která je obklopuje. Osvojené poznatky z mnoha oblastí lidského života si tak žáci spojí s různými informacemi i vlastními životními zkušenostmi a mohou tyto poznatky pak využít při řešení reálných životních situací a při rozhodování.

Vzdělávací oblast Člověk a společnost je zastoupen předměty **Dějepis** (2 h týdně) a **Občanská výchova** (1h týdně), které se vyučují na 2. stupni od 6. do 9. ročníku a navazují na základní poznatky z Vlastivědy, Přírodovědy a Prvouky stupně prvního.

Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem a rozvíjí jejich orientaci ve světě financí. Přibližuje žákům úkoly důležitých politických institucí a orgánů , včetně činností armády, a ukazuje možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života.

Specifické cíle vzdělávací oblasti:

- žák posuzuje každodenních situace a události ve vzájemných vazbách a širších historických, sociokulturních, politických, ekonomických i globálních souvislostech
- žák se orientuje v důležitých hospodářských a politických otázkách a v aktivitách důležitých místních, regionálních, státních i mezinárodních institucí, organizací a seskupení
- žák spojuje osvojené poznatky s různými informacemi i vlastními životními zkušenostmi a aktivně je využívá při řešení reálných životních situacích
- žák jmenuje významné události a osobnosti dějin a uvádí je do souvislostí
- žák popisuje klíčové okamžiky vývoje naší země a hledá pozitivní a negativní dopady tohoto vývoje na soudobou společnost
- žák rozumí smyslu budování pozitivních vztahů mezi národy
- žák uvádí příklady světových kultur – vysvětluje jejich poselství a zakotvení do zeměpisných oblastí
- žák si utváří a upevňuje vědomí přináležitosti k evropské kultuře, pociťuje úctu k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům
- žák porozumí sobě samému, poznává své silné i slabé stránky, respektuje vlastní osobnost i osobnosti druhých lidí
- žák porozumí významu životních rolí, rozpoznává důsledky různých rozhodnutí a způsobů jednání

- žák respektuje své okolí, vhodně se chová v různých sociálních situacích a přebírá odpovědnost za vlastní názory a jednání
- žák je schopen rozpoznat názory a postoje, které ohrožují lidskou důstojnost nebo odporují základním principům demokratického soužití a aktivně vystupovat proti nim
- žák využívá vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů, zvládá zásady účinného řešení konfliktů
- uplatňování aktivního přístupu k ochraně zdraví, života, majetku při běžných, rizikových i mimořádných událostech i poznávání otázek obrany státu
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního (rodinného) rozpočtu s ohledem na měnící se životní situaci

Nejčastější formy výuky:

- Frontální výuka (osvojení nových pojmů a souvislostí)
- Práce ve dvojicích
- Skupinová práce (řešení problémů)
- Individuální (pracovní listy, úvaha, zamyšlení)
- Projektové vyučování
- Exkurze

Metody používané při výuce:

- Dialog
- Diskuze (argumentace, obhajování názoru, kritika)
- Dramatizace

- Práce s textem, učebnicí
- Didaktické hry (zaměřené na sebepoznání, zaujmutí postoje k tématu či názoru, vyjádření pocitů)
- Kooperace (spolupráce ve skupině při dosahování daných cílů)
- Práce s pracovním listem (opakování a utřídění probírané látky)
- Výpisky
- Hodnocení a komentáře audiovizuálních projekcí
- Praktické činnosti spojené s exkurzemi
- Práce s historickými prameny
- Poslech autentických monologů, dialogů a původních literárních děl